

1000 GULDEN-ACTIE.

Door middel van de pers zijn wij eenigermate op de hoogte van de kerkelijke situatie in Indië, met name in Batavia en omgeving.

Op de laatste vergadering van het Bondsbestuur van J.V. op G.G. is over deze zaak gesproken. Enkele honderden van onze mannen en jongens vertoeven ginds, en — vinden er niet de Kerk, waartoe zij behooren.

Uit brieven, uit Indië ontvangen, blijkt, dat zij ten aanzien van de Kerk hunner belijdenis actief zijn. Een poging wordt ondernomen om ginds de Kerk tot reformatie te brengen.

Reeds worden kerkdiensten gehouden in trouw aan Schrift en Belijdenis. Lectuur wordt verspreid, waarin men voorlicht over den strijd in het vaderland.

Laat het nu blijken, dat wij de gemeenschap der heiligen ook met de daad betoonen willen.

Onze mannen en jongens hebben geld nodig. Daarvoor moet een kleine inzameling gehouden worden. Wij stellen ons voor, op korten termijn f 1000 beschikbaar te hebben. Daarna kunnen we verder zien.

Het huren van lokaliteiten voor kerkdiensten e.d. kost geld.

Het laten drukken van voorlichtingslectuur is ook ginds niet goedkoop.

Vaak zeggen we: Wat kunnen wij voor de menschen in Indië toch doen?

Hier is een mogelijkheid.

Men neme zich voor (en voere het voornemen uit):
1. Een bedrag voor dit doel te storten op postrekening 401714 ten name van Ds H. Vogel te Amsterdam-Zuid II (Plantsoen Laanhorn 17).

2. Zelf een inzameling te organiseren in eigen kennissenkring en binnen 14 dagen het aldus verzamelde bedrag te storten op hetzelfde nummer.

Afgesproken?

Amsterdam-Zuid. Ds H. VOGEL.

(Andere bladen worden verzocht, dit bericht over te nemen.)

GRONINGER BRIEVEN

Amice frater.

Wonderlijke gedachtenverbindingen kunnen bij een mensch opkomen. Daar zag ik nu in de Academische bibliotheek in onze stad, in de groote glazen kast, waarin de cadeautjes liggen uit binnen- en buitenland, het boek van dr Smilde staan over het accoord van 1905 met al wat daarbij zooda wordt betrokken.

Sjonge, sjonge — dat is geen kleinigheid. Een kloek werk, in kostelijken band, rood met goud, net geschikt voor een pronkboekenkastje in een salon.

En ik — gij weet, dat ik een boekenliefhebber ben — ik kon de hand er niet naar uitsteken. Eerlijk waar. En ik dacht dadelijk, hoe kon het, aan Goethe's Farbenlehre. Dat was dan de associatie.

Gij zult het U herinneren, hoe Goethe, die zich met alles en allerlei dorst te bemoeien, een wijsgeerig werk uitgaf over de kleuren, waarin hij op felle wijze Newtons opvatting bestreed.

Newton zei: kleur is licht. Het zonnelicht, wit, verenigt in zich alle kleuren. Laat dit licht vallen in een prisma en gij krijgt de onderscheiden kleuren van den regenboog.

En op zich zelf heeft geen enkel ding kleur, want in het duister zijn alle kansen grauw, maar als het wit zonnelicht er op valt, dan slorpt dat ding sommige kleuren op en doet een enkele uitstralen. Zoodaals bij dien band van dr Smilde's boek, het rood en goudgeel. Maar Goethe bestreed deze meening. Wit kan nooit verkregen worden door een vermenging van alle kleuren. Kleur is dus wat meer dan licht.

Licht omtrent 1905 ontvingen wij in het werkje van dr Dam, en de professoren Holwerda en Veenhof.

Kleur bij dr Smilde, die het natuurlijk goed meent, want ik hoor van prof. Veenhof dat zijn boek een eerlijk boek is.

En toch lees ik het niet.

Om twee redenen: de poging, die dr Smilde waagt, is reeds eerder gewaagd door een bekwaam discipel van de Vrije Universiteit, drs Kramer, wiens vroegtijdigen dood wij indertijd allen betreunden. Deze poging n.l. om te doen zien, dat de doopsbeschuwing van dr Kuyper ook reeds bij de Calvinistische vaders werd gevonden.

De schrijver haalde zeker te veel naar zich toe, maar dat er steeds verschil is geweest over doop en verbond, dat weten wij zoo langzamerhand allen wel. Iets heel anders is het, wanneer men het compromis van 1905 dienstbaar wil maken aan de besluiten der gereformeerde synoden.

Men mag mijnentwege daartoe duizend boeken schrijven in nog veel mooiere banden, nu met zilver en dan met goud, ik zal mij, om het nu eens heel gewoon te zeggen, geen ooren laten aannaalen. Om de heel eenvoudige reden, dat ik er zelf bij was, en reeds van volgenden leeftijd, om den kerkelijken strijd van toen

bewust, zelfs hartstoechtelijk, mee te leven. Want dat kan men als men jong is.

Ik was door mijn ouden domine, den zeer bekwaamen ds Scholten, opgevoed in de doopsleer van Helenius de Cock, zal ik nu maar zeggen. Maar Kuypers werken kregen mij in hun greep en ik streed al gauw voor de veronderstelde wedergeboorte, alsof er geen voorname leerstuk bestond. Je toetste domine's er aan, of zij al dan niet zóó over den doop spraken.

Ds Scholten verbaasde zich over die bekeering en deed zijn best mij van het ongelijk van dr Kuyper te overtuigen, maar het haatte hem niet. Wij bleven er even goede vrienden om.

Want hij wist, hoeveel ik van hem hield.

Toen deze kwestie voor de synode zou komen in 1905 en er de beschuldiging lag van gevaarlijke afwijking, waren mijn vrienden en ik daarover zeer bewogen. Wij vreesden, dat dr Kuypers leer veroordeeld zoude worden en dan dreigde er de breuk.

En dr Kuyper veroordeeld — dat was toch wel het ergste wat ooit kon gebeuren.

Gij kunt het U allicht niet meer voorstellen met hoeveel geestdrift deze groote in Israël ons vervulde.

Ik herinner mij nog levendig den eersten keer, dat ik hem zag en zelfs de hand mocht drukken; een geweldige gebeurtenis in ons leven. Het was, toen dr Kuyper op dien prachtige zomeravond in Juli '97, voor de kiesvereniging van Zuidhorn sprak.

De zaal, waar hij spreken zou, was veel te klein, want de hoorders van allerlei slag kwamen van heinde en ver. En toen vertrokken wij naar een stuk weide-land, dat door een vrijzinnigen boer royaal ter beschikking werd gesteld, hoeveel schade dit hem ook berekende. Wat was dat een avond!

Mijn vrienden en ik waren van uit het Noorden van ons gewest gekomen in een groote omnibus — die toen het afgescheiden kerkje werd genoemd, waarom, dat weet ik niet — maar vóór wij terug moesten, wilden wij toch graag nog wat dichters dan zoo even bij den grooten man komen, die echt vriendelijk met allerlei menschen na afloop der rede stond te praten. En brutaal — hoe durf je — drongen wij toen naar voren en boden dr Kuyper de hand. Wat was dat wat!

En nu kunt gij begrijpen, hoe het gevaar, dat in 1905 dreigde, ons aangreep en hoe blijde we waren, dat de vrede in een compromis tot stand kwam. Dr Kuypers leer zou worden geduld, mits met voorzichtigheid voorgedragen. Wij waren zielsblij.

Laat ik dit er bij zeggen, dat geen haar van ons hoofd er aan dacht, dat prof. Lindeboom, ds Westerhuis, of ds Bos, of ds Scholten uit de kerk behoorden gestooten te worden.

Dat kwam niet in ons op. Zulke booze dingen zouden later komen. De betekenis van 1905 staat mij dus zoo helder voor den geest, die is zoo diep ingedrongen in mijn ziel, dat ik een ieder, die mij vertellen wil, dat de synoden van 41 enz. de juiste uitlegging gaven, zou willen zeggen: gij spreekt veel, maar de waarheid niet.

Eenigen tijd na 1905 werd er ergens in ons gewest een zeer woelige vergadering van een schoolvereeniging gehouden. Ik was daarbij en deed in de drukte lustig mee.

Een paar oude broeders wilden, dat bij de keuze der onderwijzers er op gelat zou worden, of zij ook deelden in dr Kuypers dwaling. Zij zagen in die leer een groote bedreiging voor de kerk.

Wij daartegen in natuurlijk met al onze kracht.

Het was een herrie van belang.

Juist, omdat ik toen zóó de leer van dr Kuyper voor de zuivere waarheid hield, daarom kan ik op mijn herinnering te beter vertrouwen. Hier is geen vergissing mogelijk.

Te meer niet, omdat later, in discussie met Christelijk-gereformeerden, als zij beweerden: de gereformeerde kerk leert de veronderstelde wedergeboorte met al wat daaraan dan vast zit, ik steeds in weerwil van mijn opvatting, zei: dat is niet zoo. Dat is niet de leer der gereformeerde kerk, maar die van Kuyper.

Trouwens in de latere jaren werd de kwestie bijna niet meer genoemd, wat veel erger was dan de strijd, thans weer gevoerd, omdat de groote betekenis van de leer van het verbond weer op den achtergrond kwam en wij al meer gevaar liepen weer in plütsische wateren te verzeilen.

Wij hadden daar in onze jonge Kuyperdagen geen last van, want als ik er nog aan denk, hoe wij die methodistische methoden op onze jongelingsvereenigingen konden uitkleeden — de synodoeratische domine's van de lustige wereldverovering zouden er lippeval van krijgen, als zij het konden hooren.

Nu begrijpt gij levendig, dat ik geen behoefte heb het boek van dr Smilde te lezen. Wat hij daarin geeft, dat hoorde ik honderdmaal. Wat hij wil beweren is, wat hij, zooda prof. Veenhof moet constateeren, in 1905 inleest.

Hij kan zoo niet geven geschiedenis, maar wel een soort historischen optocht, zooda de studenten voorheen ter gelegenheid van hun instrums waagden.

Voorop prof. K. Dijk, hoog te paard, roepend al maar: daar komt de man uit den echten ouden afgescheiden kring, en dan in een roodgouden koets, de schrijver in het gewaad van ds de Cock, en daarna daar rondom heen, al die groote, hoogstaande mannen der hiërarchische synoden met de zorgvolle stal-knechts van ijverige propagandisten, en wie weet, dus is althans de hoop van die deze zaak opzetten, gevolgd

CORRESPONDENTIE.

Het is ons plan volgende maand te disponeeren over het abonnementsgeld van 1 April—30 September 1947. Abonnees, die er de voorkeur aan geven het verschuldigde bedrag ad f 4.— per giro te voldoen, verzoeken wij vriendelijk dit te doen vóór 10 April a.s. op postrekening No. 406040 Bureau „De Reformatie“, met vermelding van den juistten naam volgens het adresbandje.

Abonnees welke via den Boekhandel zijn geabonneerd, moeten niet aan ons, doch aan hun boekhandelaar betalen.

De Uitgevers.

door een groote schare van eertijds bezwaarden, die den mood hunner overtuiging misten en die nu roepen: het is in orde, het is nu klaar. Alles interessant, om zoo van ter zijde te aanschouwen en er zich over te verbazen. Maar de dingen worden er niets anders van. En nu zeg ik het toch maar Goethe na: kleur is wat meer dan licht; kleur is nog wat anders dan licht.

Met alle respect overigens voor den schrijver en zijn goede, eerlijke bedoelingen, wordt de waarheid, evenzeer als dit het geval was met de dissertatie van drs Kramer, verdoezeld. De menschen raken weer in den mist.

Ik wilde U van nog een, zelfs over heel de wereld gerucht makend boek spreken, dat ik ook niet lezen ga, na van betrouwbare zijde vernomen te hebben, wat er met dat boek aan de hand is.

Eén bonk Amerikaansche humbug, en met nog veel meer humbug aangekondigd. Maar de auteur heeft succes. En allerwege heet het, en dat is een slecht teken: dat boek moet gij lezen, daar hebt gij de oplossing voor het wereldprobleem. Niets is trouwens gemakkelijker dan zulke oplossing, waarom er reden is ter verbazing, dat wij er nooit uitkomen en er al dieper in verzinken.

Ik doel op het werk van Reves over de „anatomie van den vrede“.

De schrijver gaat geweldig te keer tegen alles wat tot nog toe dien vrede niet kon brengen. Tegen het Christendom, het kapitalisme, en socialisme enz. Hij wijst echter den weg. Die is heel eenvoudig. Een wereldstaat, en een wereldregering en wereldparlement of bestuur met afgevaardigden, gekozen door de wereldvolkeren; alle zelfstandigheid der afzonderlijke staten weg en uiteraard ook alle vrijheid weg. Maar vrede. Vergeten wordt, dat er een vrede is, die erger is dan alle krijg.

Moedijkheden? Och, die zijn slechts van technischen aard en er bestaan begroefde methoden, om die op te lossen.

En daar roept nu heel de wereld over en Reves is voor een veertien dagen een groot man.

Dan geloof ik, dat dr Smilde en zijn boek het langer zullen uithouden. Ook al hierom, dat het verschil in doopsbeschuwing er wel zal blijven. Het is alleen naar de vraag of men daarom elkander niet zal kunnen dragen. En dat is een kwestie van belang. Daarentoon ontving ik een boekwerkje, dat ik later wil noemen.

Met hartelijke groeten en heilbede,

uw toegegen

MARNIX.

GEREFORMEERDE KERKEN.
(Onderhoudende Art. 31 K. O.)

Beroepen te:

Middelburg: W. Scheele te Zwijndrecht.
Uithuizermeeden: D. v. Houdt te Rotterdam-Zuid.

Aangenomen naar:

Zwijndrecht-Gr. Lindt: Cand. K. J. Dijkema te Ten Boer.

Bedankt voor:

Bergentheim: W. W. J. v. Oene te Oud-Loosdrecht.
Bruchterveld, Driebergen-Doorn, Ferwerd, Kornhorn, Mildam, Murmerwoude, Wetsinge-Sauwerd, Noordbergum, Pieterburen, Valthormond en Zoetermeer: Cand. K. J. Dijkema te Ten Boer.

— EDE. Ook te Ede vormde zich een kring van vrijgemaakt, die zich voorloopig onder toezicht hebben gesteld van den kerkeraad van Voorthuizen. Men heeft echter hier regelmatig kerkdiensten en dr Jager houdt hier catechisaties en deze week is een jeugdvereeniging opgericht. Zie overigens „Kerkelijk leven“.

— SNEEK. Ook hier kwam de vrijmaking. Bijzonderheden later.

— HILLEGOM. Sedert enkele weken worden onder leiding van den Kerkeraad van Lisse hier Godsdienst oefeningen gehouden en wel in de zaal van Rutten, Meerstraat 70. De morgendiensten vangen aan om 9 uur of om 10.30 uur. De avonddiensten om 7 uur. Te weinigen maakten zich tot op heden vrij om de Kerk te institutionaliseren. Wel werd uit de Hillegomsche broeders een ouderling in den Kerkeraad van Lisse benoemd. Vrijgemaakt uit Bennebroek (St. Vogelenzang) kerken ook hier. Plaatselijk contact-adres: H. J. v. Egmond, Stationsweg 148, Hillegom.